

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za pol leta . . . „ 13.—
za četrt leta . . . „ 6.50
za en mesec . . . „ 2.20
za Nemčijo oolotno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za pol leta . . . „ 12.—
za četrt leta . . . „ 6.—
za en mesec . . . „ 2.—

V upravljanje prejeto mesečno K 1.70

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petilivra (72 mm):
za enkrat . . . po 15 „
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petilivra (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izven tistih nedelj in
praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštno bran. račun št. 24.797. Ogrske poštno
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Pod solncem miru in svobode.

Piše prof. A. Bezenšek.

Sofija, 5. decembra 1912.

Da se bodo vodili dogovori o miru v Londonu, to je merodajnim politikom v Bulgariji po volji. Med javnim mnenjem se čujejo pač glasovi proti temu; rajše bi imeli, da bi se sklepal mir v Belgiji, na Nizozemskem ali v Švici. Izpočetka se je sploh mislilo, da bo izbrana Sofija ali pa Carigrad v ta namen.

Seveda je sedaj to razmišljanje brez pomena, ko je določeno v vzajemnem soglasju obeh protivnih strani glavno mesto Anglije za dogovarjanje o miru.

Po prepričanju tukajšnjih vladnih krogov je izbor Londona prav ugoden za balkanske zaveznike. Znano je namreč, da je Anglija ena izmed onih držav, katere se najbolj trudijo, da se prenehajo bojne operacije. Sir Edward Grey je pritiskal z največjo energijo na Turčijo, da sprejme pogoje zaveznikov in da sklene premirje, ker bi mogel sicer za njo položaj postati še slabši. Tako so turški delegati popustili od svojih prvih zahtev in sprejeli pogoje protivnikov.

Balkanske države smejo torej z zapanenjem gledati v London, kjer bodo gotovo na sklepanje miru angleški vladni krogi v istem smislu vplivali. To daje garancijo, da bo tam v istini mir sklenjen, in to pod pogoji, ki bodo za balkanske zaveznike ugodni.

Iz prestolnice Angleške je prišel pred stoletji prvi žarek svobode v Evropo; iz iste prestolnice se nadjamo, da zasije sedaj tudi balkanskim narodom svoboda, ki bo z londonskim dogovorom zajamčena za vse čase.

V London so torej obrnjeni v teh dneh pogledi ne samo vojujočih se strank, nego — more se reči — pogledi celega sveta. Tam se bo sklepalo ne samo o predstoječem miru, ampak tudi posredno o tem, da sklenjeni mir ne bo kril v sebi kali prihodnjih nemirov, a še manje, da bi dal povod za kako bodočo evropsko vojno.

Čim bo mir podpisan, bodo prestavljeni topovi iz onih gričev, iz katerih so do danes bruhalo smrtonosen ogenj po celi okolici, a po gričih in polju bodo kopale, orale one žilave roke, ki so dosedaj merile s puško in nožem v protivnikova prsa. Žetva pa bo na poljanah, napojenih s krvjo,

dvojna: prvič bo cvetela dotičnim prebivalcem svoboda, katera bo rodila srečo in blagostanje; drugič bo pa roka pridnega delavca pridelala v dobri zemlji, ki je dosedaj ležala pusta in zanemarjena, obilo plodov vsake vrste in odkrila mnogo zakladov. Makedonija je v vsakem oziru bogata in lepa dežela, dolina Marice je »blagoslovljena« — kakor smo se že učili kot gimnazijalci v stari Kljunovi geografiji, — a ob bregovih Tundže se razprostirajo rodovitna polja.

Povsod se bo znojna kaplja kristjana pod svobodnim solncem izpremenila v zlato klasje in zlato kapljo.

Pismo s Cetinja.

Cetinje, 5. decembra 1912.

Premirje je sklenjeno. Kralj se je z bojišča vrnil na Cetinje; mesto je zopet oživilo, ker se je vrnilo že tudi mnogo vojaštva. Kder bi sodil po obrazih, ki jih tu srečuješ, bi mislil, da se je vest o sklenjenem premirju sprejela v Črni gori z največjim zadovoljstvom. Toda temu ni tako — niti izdaleka ne. V taboru obeh vojsk — pod Skadrom in pod Tarabošem — vlada tihih in potrtost. Še pred dvema dnevoma, ko so se vršile končne priprave za odločilni napad, ki so ga komaj pričakovali, je moštvo bilo veselo in je prepevalo, dasi je vladalo neznosno grdo vreme. Danes sije solnce in je toplo kakor v najlepši spomladi, toda vojaštvo ni veselo.

Vest o sklenjenem premirju je črnogorska vojska sprejela z velikim nezadovoljstvom in meni se zdi, da velja isto o pretežni večini črnogorskega prebivalstva. »Zakaj nismo mesta vzeli?« — tako se vprašujejo in žal jim je brezplodnih dni pod Skadrom. Žal, da dobe Skader kot sad dogovorov brez pušk in krvi. Iz vojaških vrst se tu in tam čuje tudi ostrejša kritika o vojnem vodstvu. Skader bo v očeh Črnogorcev izgubil polovico svoje vrednosti, ker si ga niso sami junaško priborili.

In vendar Črnogorec ljubi Skader! Ni ga med njimi, ki bi tega imena ne izgovarjal z nekim hrepenenjem. Skadar, Skadar! to je želja vsakega Črnogorca. Krog Skadra je plodno polje, vsa Črna gora nima toliko plodne zemlje. Skader z okolice je bil tudi doslej žitnica Črne gore — glavni del živeža se je dovažal od tod. Skader pomenja za Črnogorca bogastvo, o kakršnem on v svojih skalah niti sanjati ne more. Vsi so ga želeli — a sedaj jim je veselje nad njim pokvarjeno.

× × ×

Črnogorski delegati za mirovna pogajanja v Londonu so: Lazar Mijušković, predsednik prvega ustavnega kabineta in bivši predsednik državne kontrole; Jovan Popavić, bivši črnogorski poslanik v Carigradu; ta velja za najspodobnejšega med delegati, ker je bil dolgo let poslanik na turškem dvoru in natančno pozna turške razmere; tretji delegat je Lujo conte Vojnović, brat dramaturga zagrebskega gledališča, pesnika Iva conte Vojnovića. Vojnović je bil dolgo let justični minister v Črni gori in je znan kot črnogorski državnik (konkordat s sv. stolico je njegovo delo).

Pred svojim odhodom so bili delegati v dolgi avdijenci pri kralju, ki jim je dal najširša navodila.

× × ×

Danes dopoldne se in kralj nad dve uri mudil v bolnici, ki se nahaja v vojašnici. Kralj je bil zelo razpoložen ter je z vsakim 350 ranjenecv izpregovoril nekaj besedi. Poslušal je njihovo pripovedovanje o junaških činih in jih pohvalil. Vpraševal je za sorodnike in brate, ki so padli v vojni, in se mnogokrat do solz razžalostil. Zanimivo je, da je vsak ranjenec — ko je najprej sam sebe in svoje junaško delo pohvalil, kolikor se je dalo — vprašal kralja, da-li Skader pripade Črni gori? In ko je kralj potrdil, so ga mnogi prosili, da jim dá kos skaderskega polja. Kralj je seveda vsakemu odgovoril tako, da mu ni uničil lepih upov, nakar zahvaljevanja in blagoslovljanja ni bilo ne konca, ne kraja.

Z ureditvijo bolnice je bil kralj zelo zadovoljen ter je govoril z vsemi navzočimi zdravniki in medicinci.

× × ×

Danes so bili k dvornemu obedu povabljeni vsi tuji vojni atašeji, ki so bili na bojišču. Bili so navzoči: avstrijski ataše stotnik Hubka, ruski general Potofov, bulgarski, srbski, italijanski in španski ataše.

Kako so slovanske zmage na Balkanu učinkovale na Madžare.

Pod vtiskom slovanskih zmag na Balkanu stoji dandanes vsa Evropa. Posebno pa so pretresle velike zmage naših južnih bratov one narode, pod katerimi žive posamezne veje slovanskega plemena. Čujejo se mnogi glasovi, da je treba s Slovani pravičnejše ravnati, kakor doslej. Podobni

glasovi se čujejo tudi med Madžari. »Pesti Hirlap« končuje svoj članek o zmagovitem nastopu Slovanstva tako-le: »Ob turškem porazu in osvobojenju zatiranih Slovanov se morajo zamisliti tudi drugi narodi, da bi vpoštevali težnje pod njimi živečega rodu ter mu dali njegove pravice.« — »Az Ujsag« piše: »Nova razdelitev balkanskih držav, prirastek njih sile in zemlje nam diktirajo drugo smer k rešitvi narodnosti. Zmeraj se govori o tem, kako naj zabranimo, da ne bodo škilili preko meje in ne prisluškovali vabljivim glasovom naših sosedov. Vemo, da proti temu ni drugega zdravila, nego taka politika, ki vleče k madžarski državi ter daje drugim narodom vse njih pravice, da se čutijo v naši državi kakor na svoji domači zemlji.« »Az Est« se peča z eventualno vojno z Rusijo ter pravi: »Moramo gojiti nado in vero, da ne pride do vojske, ker se ne moremo in ne smemo kazati Slovanom kakor njih sovražniki ter jim zaskočiti pot z orožjem v roki. V tem boju pa, to vemo dobro, ne bomo stali samo proti Srbiji. Spustili bi se v boj proti vesoljnemu Slovanstvu in ne samo proti ruskemu velikanu, ki že dviga jezno glavo, ampak tudi proti našim Slovanom in proti Slovanom v avstrijski državni polovici. S Slovani moramo odslej v miru živeti . . . Vse naše mišljenje moramo premeniti. Pomislimo, da smo kakor otočci v slovanskem morju. Vsa naša prosveta, naš jezik, naši običaji, naš dom in naša hrana je skozi in skozi prepojena s slovanskimi elementi. Vpoštevajmo to in pomislimo na kaj novega!«

Jasno je, da so nepričakovane zmage slovanskih junakov pretresle madžarsko vest kakor pozavna sodnega dne. Tisočere krivice, prizadete ubogim Slovakom, Hrvatom in Srbom, Madžari uvidevajo? Zdaj mnogi slovesno obetajo, da bodo pravični in dobri Slovanom. Da bi le njih »mehko« srce prekmalu ne zakrknilo!

Položaj v Carigradu.

Poročevalci so vedeli veliko povedati o silno nevarnem položaju v Carigradu, češ, da preti krvava vstaja. V resnici se pa zlasti sedaj v Carigradu skoro ničesar ne opazi, kar bi govorilo o vojnih strahotah in o prepadu, ki je grozil požreti turško evropsko carstvo. V evropskih oddelkih v Peri in Galata je nekaj časa res bilo dokaj razburjenja, ki se je pa kmalo poleglo, bodisi da se cele stvari ni smatralo za tako nevarno, bodisi da so oddelki mornarjev

LISTEK.

Roža svetlá.

Angleški spisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

Fedai je povsili glavo v pozdrav, postal za trenotek kakor globoko zatopljen v misli; nato pa se je obrnil, odšel trdih korakov do roba brezdna in skočil. Za trenotek je solnce obsijalo njegov beli vihrajoči plašč, za tem pa se je začul iz globin tega strahovitega kraja težak padec in vse je bilo tiho.

»Pojdita za svojim stotnikom v raj,« je rekel Sinan obema vojakoma; eden njiju je potegnil nož, da bi se zabodel, a svetovalec je skočil nadenj in zavpil:

»Zival, mar boš pred obličjem svojega gospoda prelivaval kri? Ali ne poznaš običajev? Naprej!«

In siromaka sta odšla, prvi trdnih korakov, drugi pa, ki ni bil tako pogumnega srca, se je zvrnil v prepad, kakor da bi bil pijan.

»Končano je,« so rekli svetovalci ter zaploskali z rokami. »Strašni gospod, zahvaljujemo te vzpričo tvoje pravičnosti.«

Rozamunda je obnemogla in celo brata sta prebledela. Ta človek je bil v

resnici strašen — če je bil sploh človek in ne zlodej — in oni so bili v njegovi oblasti. Kedaj se tudi zanje oglasi povelje skočiti in tisti prepad? Wulf pa je v svojem srcu prisegel, ako bi on moral nastopiti to pot, da mora tudi Sinan z njim.

Truplo romarja so odnesli, da je vržejo orlom, ki so se vozili nad to hišo smrti; ko se je Sinan zopet usedel na divan, je začel govoriti po Masudi s tihim mirnim glasom, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo:

»Gospica,« je rekel Rozamundi, »tvoja zgodba mi je znana. Saladin te hoče imeti, in nič čudnega ni« — oči so se mu zažarele z novim, strašnim svitlom — »če želi videti tako lepoto na svojem dvoru, dasi je Frank Lozel prisegel po onem mrtvem ogleduhu, da si dragocena v njegovih očeh zbok nekih sanj, ki jih je imel. Veš, ta krivoverski sultan je moj sovražnik, ki ga satan ščiti, kajti celo mojim fedais se ni posrečilo umoriti ga, in nemara bo radi tebe vojska. A ne boj se, kajti cena, za katero bi te mogel dobiti, je večja, nego bi jo sam Saladin hotel plačati. Ker je ta trdnjava nepremagljiva, lahko v miru bivaš tukaj. Nobena želja ti ne bo odrečena. Govori in kar želiš, se ti zgodi.«

»Predvsem želim,« je rekla Rozamunda s tihim, a trdnim glasom, »var-

stva pred sir Lozelom in vsemi možiki.«

»Se zgodi. Gospod gora te pokrije s svojim lastnim plaščem.«

»Potem želim,« je nadaljevala, »da bivata moja dva brata pri meni, da se ne čutim same med tujimi ljudmi.«

Sinan je nekaj časa premišljal in odgovoril:

»Tvoja brata naj bivata blizu tebe v gradu za tujce. Shajali se boste pri gostiji in na vrtovih. Vendar, gospica, ali ti je znano? Onadva sta prišla sem v veri v staro pravljico o neki obljudbi, ki jo je naredil oni, ki je odšel pred menoj, da prosita mene pomoči, da te osvobodim iz Saladinovih rok, ne vedoč, da sem jaz tvoj pogoščevavec, ne Saladin. Da sta te na tak način našla, je natiljuče, ki vzbuja celo meni modremu začudenju, kajti v tem vidim dobra znamenja. Sedaj pa utegneta ta dva vitka tvoja brata, ki sta te želela rešiti iz Saladinovih rok, zopet želeli, da bi te rešila od Al Džebala. Zato vedite vsi skupaj, da vodi od gospoda smrti samo ena pot rešitve. In sicer tam-le,« in pokazal je na vrtoglavi kraj, kjer so njegovi trije služabniki skočili v brezdno.

»Viteza,« je nadaljeval, obrnivši se k Godvinu in Wulfu, »peljita svojo sestro od tod. Za drevi povabim njo in vaju na gostijo. Dotle pa zdravstvujte!

Zenska,« je pristavil Masudi, »pojdi z njimi. Svoje dolžnosti poznaš; ta gospica je v tvojem varstvu. Ne dopusti nobenemu moškemu, da bi se ji približal, predvsem Franku Lozlu ne. Dais, poslušajte: Ti trije stojte zaščito svetega znamenja v vseh stvareh, samo zapustiti ne smejo mojega ozidja razen z dovoljenjem svetega znamenja — ne razen v moji navzočnosti.«

Svetovalci so vstali, se priklonili ter zopet sedli. Nato pa sta brata in Rozamunda odšli pod vodstvom Masude in v spremstvu stražnikov po terasi skozi zaveso do vzvišenega prostora, kjer so ljudje čepeli na tleh, skozi veliko dvorano, kjer so jih straže na Masudino povelje pozdravile, in po hodnikih do prostora, kjer so spali. Tu se je Masuda ustavila ter rekla:

»Gospica Roža sveta, ki po vsej pravici nosiš tako ime, odhajam, da ti pripravim sobano. Brezdvoma želiš govoriti nekaj časa s tema svojima — bratoma. Govorite in ne bojte se ničesar, kajti moja skrb bo, da ostanete sami, čeprav le za malo časa. A zidovi imajo ušesa; radi tega vam svetujem, da se poslužujete angleškega jezika, ki ga tu v Al Džebalovi deželi ne razume niko izmed nas — tudi ne jaz.«

Masuda se prikloni ter odide.

(Dalje.)

velevlasti tako pomirjevalno vplivali. Tu in tam je pač videti na cestah skupine vojaških novincev ali pa pripeljejo kako krdelce vjetih Bolgarov, toda to slednje velja že za posebno senzacijo.

Sicer si pa turška vlada prizadeva, da čim hitreje odpravi iz mesta vse, kar spominja na vojno ali kar bi utegnilo povzročiti v mestu kake nemire. Na koleri obolele vojake spravljajo v San Stefano. Bežeče kmečke prebivalstvo odpošiljajo v Anatolijo; če pa primanjkuje prevoznih sredstev, pa te množice potisnejo na pokopališče in v mošeje, kjer jih drže do odhoda.

Samo ranjencev se ni mogoče odkrižati; ti prispevajo dan na dan in pričajo o vojskini šibi. Glavna vojaška bolnišnica Haidar-paša leži na azijski strani. Tu so zbrani samo lažje ranjeni, ki hitro okrevajo. Po bitki pri Lozengradu in Lüle Burgasu—Visi je bilo vseh 1400 postelj zasedenih, sedaj jih je le še 300. Ob pogledu na te mirne, zadovoljne ranjence, bi človek res kmalo verjel, da vojne strahote postajajo s časom in novimi iznajdbami vedno manjše. Toda če pogledamo v bolnišnico Gülhane, kjer leže težko ranjeni, bomo kmalo drugega mnenja. Strašne so poškodbe, ki jih povzroča moderna artiljerija. Ni je poškodbe, ki bi je tu ne videl: Na vseh straneh odtrgane roke, noge itd. Iz človeških teles se režejo celi kosci razletelih granat in šrapnelov. Strašne slike vojne!

Obnovitev trozveze.

V soboto, dne 7. decembra se je uradno objavilo, da se je zvezna pogodba, ki so jo sklenili vladarji Avstro-Ogrske, Nemčije in Italije, brez vsake izpremembe zopet podaljšala.

»Norddeutsche Allgemeine Ztg.« ob tej priliki izjavja: Trozveza se je od svoje ustanovitve sem uživala v vlogi mirovnega činitelja v skupini evropskih vevlasti in se izkazala kot odločen miroven element. Obnovitev trozveze ne bo nikogar presenetila, razveseljevalo je le, ker se je trozveza pravkar zdaj obnovila, kar dokazuje, da je delovanje trozveze zaveznike zadovoljilo.

Iz predzgodovine trozveze navajamo, da sta 7. oktobra 1879 grof Andrassy in princ Henrik VII. podpisala zvezo Avstro-Ogrske z Nemčijo. Pravzaprav je takrat Nemčija Avstrijo potrebovala. Rusija je ob francosko-nemški vojski zavzemala Nemcem zelo prijazno stališče, kar je pripomoglo, da na Pruse tudi Avstrija ni udarila, da maščuje Sadovo. Bismarck se je že takrat bal, da bi Rusi sklenili s Francozi zvezo, kar se je pozneje tudi zgodilo, zato je pa Avstrijo privezal nase, kar je lahko storil, ker je vodil avstro-ogrsko zunanjo politiko ogrski grof Andrassy, ki ni še pozabil, da so Rusi l. 1848. potlačili ogrsko revolucijo. Bismarck je oropal Ruse tudi ob berlinskem kongresu sadove njih sijajnih zmag l. 1877. na Balkanu. Bismarck je pa še naprej delal in pridružil trozvezi leta 1883. še Italijo. Objavili so pa pogodbo 3. februarja 1888., ko so bile strune med Avstrijo in Rusijo tako napete, da je že Avstrija proti Rusiji mobilizirala. Obnovljena je bila trozveza prvič leta 1891. na 12 let in se je do zdaj ohranila, ko so jo tretjič obnovili.

Nemško časopisje se obnovitve trozveze seveda zelo veseli in piše, da je trozveza v prvi vrsti naperjena proti slovanski povodnji. Slavne balkanske zmage so namreč nemški, mažarski in laški diplomaciji popolnoma zmešale glave. Kar tiče nas Slovencev, moremo le reči, da trozveza naši državi ni veliko koristila. Naša zaveznica Italija je delala osobito vojaškim krogom vedno sive lase, obe zaveznici sta pa v inozemstvu naši trgovini konkurirali, kar sta le mogli. Bosna in Hercegovina bi kdo rekel, a znano je, da je ponujala Rusija naši državi več kakor Bosno in Hercegovino. Sploh Rusija pred trozvezo naši državi ni bila nikdar sovražna. Branila je naše koristi ob sedemletni vojski, branila ob hudih vojskah z Napoleonom I., rešila je Avstrijo ob revoluciji l. 1848. Pota so se med Avstrijo in Rusijo šele ločila, ko je ob krmski vojski Avstrija proti Rusiji mobilizirala. Posledica je bila, da nas je Rusija zapustila in izgubili smo leta 1859. Lombardijo, leta 1866. Beneško in so nas iz Nemčije vrgli.

Trozveza je rodila tripetletno: zvezo Rusije, Anglije in Francije. Ali bo trozveza Avstriji koristila ali škodovala, bo prihodnost pokazala; slejkoprej pa moramo Slovenci zahtevati, da zvezo razmerje z Nemčijo ne vpliva na notranjepolitične razmere v naši državi.

Zaključek II. strežniškega tečaja.

Drugi strežniški tečaj se je završil v nedeljo, dne 8. decembra 1912 v Marijinem domu. Po sv. maši so se zbrali gospodje zdravniki in mnogi člani Vincencijeve družbe in kandidatnje v učni dvorani. Predsednik Vincencijeve družbe kanonik dr. Gruđen se je v svojem govoru zahvalil vsem tistim, ki so s svojim trudom in s svojo požrtvovalnostjo pripomogli, da se je lepo delo uspešno izvršilo. Zlasti gospodom zdravnikom ravnatelju deželne bolnice dr. Dolšaku, primariju dr. Dergancu, dr. Avgustu Levičniku, dr. Plečniku in dr. Ješetju, ki so imeli teoretičen pouk in dajali tudi praktična navodila za izvrševanje strežniške službe; dalje predstojništvu usmiljenih sester za gostoljuben sprejem v Marijinem domu in raznim dobrotnikom, ki so s svojimi prispevki to blago podjetje podpirali; imenoma deželnemu odboru, ki je prišel z večjo vsoto na pomoč. Opominjal je kandidatnje, naj se z vnmemo posvete svojemu samaritanskemu delu, ne le v domačih občinah, da tudi v slučaju vojske stopijo v službo Rdečega križa, ako bi jih klicala domovina na pomoč. Strokovni vodja, dr. Dolšak, je podal kratko poročilo o uredbi in o uspehih tečaja. Udeležilo se ga je 24 deklet, ki so vse z veliko vnmemo in marljivostjo zasledovale pouk in se udeleževale praktičnih vaj v deželni bolnici. Nato so dobile vse udeleženke strokovno izpričevalo o svoji izobrazbi in strežniške kovčge, opremljene z najpotrebnejšim orodjem in zdravili za prvo pomoč. V imenu udeleženk se je zahvalila gđca. Marija Vider vsem dobrotnikom, ki so se zavzeli za izvršitev strežniškega tečaja. S tem je bila druga prireditev te vrste v naši deželi končana. Zeleti je, da vsi merodajni faktorji, pred vsem županstva in okrajni zdravstveni zastopi, spoznajo važnost strežniških tečajev in da jih z vso močjo podpirajo. Naj bi drugemu tečaju kmalu sledila tretji in četrti in naj bi nobena občina naše dežele ne bila brez strokovno izobražene strežnice.

Položaj.

MIROVNA POGAJANJA.

Pariz, 9. decembra. Balkanske države so se glede na svoje zahteve popolnoma sporazumele. Turki upajo, da bodo vevlasti vplivale, da se mir predčasno ne sklene.

Belgrad, 9. decembra. Delegatom balkanskih zveznih držav je naročeno, da, ko se končajo mirovna pogajanja s Turčijo, še v Londonu ostanejo, da določijo meje krščanskim balkanskim državam.

Berolin, 9. decembra. »Vossische Zeitung« poroča iz Peterburga: Vevlasti so obvestile balkanske države, da se morajo ob mirovnih pogajanjih s Turčijo tudi na korist vevlasti ozirati. Konferenca poslanikov bo sledila natančno mirovnim pogajanjem.

Pariz, 9. decembra. Iz Carigrada se poroča: Turki ministrski svet je sklenil, da naj se Albaniji podeli obširna samouprava. Pečali so se tudi z navodili turškim delegatom pri mirovnih pogajanjih v Londonu.

London. »Reuter« poroča, da bo londonska mirovna konferenca zborovala v St. James-palači.

Turki zahtevajo odpoklicanje tujih vojnih ladij.

Pariz. Listi poročajo iz Carigrada: Turki zunanji minister Noradunghian je pozval poslanike, naj zapuste inozemske vojne ladje Carigrad, ker se je sklenilo premirje in ker Turčija odkrito želi, da se sklene mir.

× × ×

ODRIN — SAMOS — JANINA — DRAČ — ČATALDŽA — VALONA — DARDANELE.

Sofija. V Odrinu je le za tri tedne zveza. Sodijo, da bo zato trdnjava morala med mirovnimi pogajanjmi kapitulirati.

Carigrad, 9. decembra. Turško notranje ministrstvo objavlja: Dne 4. t. m. je sovražnik, še predno se je premirje sklenilo, z vso pehoto in kavalerijo napadel Odrin. Turki vojski so napad odbili. Boj je trajal šest ur. Sovražnik se je z velikimi izgubami v neredu umikal. Na mesto je bilo 70 strelav izstreljenih, ki pa niso nobene škode napravili.

Sofija. Oficijozna »Bulgaria« poroča, da so Bulgari v celi vojski izgubili 70.000 ranjencev in mrtvih.

Atene. Neka grška vojna ladja je preiskala Lloydov parnik »Graz« in aretirala 14 turških policistov, ki so se iz Drača v Carigrad vozili.

Atene. Mohamedanski Krečani so s turškimi vojski poizkusili zasesti otok Sam, a so njih napad otočani odbili.

Atene. »Agence d'Athènes« poroča: Poveljnik korvete »Georgantas« poroča, da so Grki zasedli Santi Quaranta. Od tu vodi cesta v Janino.

Atene. Grki so zasedli Sv. Jurij, ki leži štiri ure od Janine.

Belgrad, 9. decembra. Podpolkovnik Bulić, ki je zasedel Drač, brzojavlja čez Krf: Srbsko armado je prebivalstvo, ki o samoupravi Albanije noče ničesar čuti, navdušeno pozdravljalo. Poleg novih dveh teritorialnih divizijskih poveljstev v Vardaru in na Kosovem se ustanovi še tretje teritorialno divizijsko poveljstvo v Draču.

Berolin, 9. decembra. Carigraski dopisnik »Vossischer Zeitung« poroča: Turško desno krilo se pomika tako naprej, da lahko obkoli bulgarske postojanke. Turki grade močne utrdbe in polagajo mine.

Carigrad, 9. decembra. Francoska oklopna križarica »Viktor Hugo« je odjadrala v soboto v Gallipolis, kjer je veliko beguncev.

Atene, 9. decembra. »Agence d'Athènes« izjavlja glede na obstreljavanje Valone: Poveljnik korvete »Peneos«, ki blokira obrežje, je zapazil na obrežju več obo-rožencev. Ker se je bal napada, je izstrelil več krogelj, nakar se je razvila bela zastava.

Pariz, 9. decembra. Iz Carigrada se poroča: V soboto popoldne ob pol 4. uri je križarilo grško brodovje šestih ladij ob Dardanelah.

× × ×

KOLERA.

Carigrad, 9. decembra. Kolera se zopet bolj širi. V soboto se je uradno javilo, da je zopet obolelo za kolero 50, umrlo pa 48 oseb. Iz mošeje Hagia Sofija so bolnike odstranili in mošejo razkužili.

× × ×

SRBSKE PRIPRAVE.

Dunaj, 9. decembra. Tukajšnji listi poročajo, da je donavsko obrežje na srbski strani posejano s topovi. Vsaki večji erarični stavbi Avstro-Ogrske štrle na srbski strani nasproti srbski topovi. Srbski listi prinašajo vsak dan natančna vojaška poročila iz Avstro-Ogrske, iz česar bi sledilo, da ima Srbija natančno, izvrstno urejeno špijonažo.

Belgrad, 9. decembra. Srbska trgovska zadruga je sklenila izvajati najstrožji bojkot avstrijskega blaga. Velika trgovska podjetja so si že poiskala trgovinskih zvez na Francoskem in Angleškem.

× × ×

SLOGA MED BOLGARI IN GRKI.

Iz Soluna nam poročajo: Vse vesti o nastalem nesoglasju med Bulgari in Grki so docela izmišljene. Zavezniške armade in njih zastopniki žive v najlepšem soglasju in složno delajo na uvedbo miru in rednih razmer v Solunu. Te dni so bili spuščeni na svobodo vsi Bulgari in Grki, ki so se nahajali v novih zaporih in v Jedituli. V zaporu je ostalo samo 7 Bulgarov, ki so obsojeni radi težkih in dokazanih zločinov. Da med Bulgari in Grki v Solunu res vlada sloga, priča tudi dejstvo, da so prišli v Solun vse glasovitejši bulgarski četaši s svojimi četami. Tako sta že dalj časa tukaj Sandanski in Aleksandrov, sedaj sta pa prispela še Dončo Zlatkov s 100 in Dumbaldkov s 40 četniki. Njihova naloga je sedaj dovršena in prišli so pogledat za drugim poklicem, ki jim bo nudil obstanek v mirnem življenju.

× × ×

PRIPRAVE RUSIJE.

Vojaške konference pri caru.

Berolin, 9. decembra. »Vossischer Zeitung« poroča iz Peterburga: V Carskem Selu so se vršila važna vojaška posveto-vanja, ki so se jih udeležili vojni minister, načelnik generalnega štaba, veliki knez Nikolaj Nikolajevič in poveljnik kijevskega vojaškega okraja, general Ivanov.

Ruska mobilizacija.

London, 9. decembra. Sem poročajo, da na transibirski železnici velike množine vojaštva transportirajo proti zapadu. V par dneh da bo Rusija imela ob svoji zapadni meji pripravljenih 18 armadnih zborov.

Dvonadstropne železniške vozove za prevažanje vojaštva

so v zadnjem času uvedli na Ruskem. V takem vozu je za 125 mož prostora. Klopi so zložljive in se lahko izpreme-ne v ležišča. Razen tega ima vsak va-gon poseben oddelek za 4 častnike, parno kuhinjo in kopalnico. Greje se s paro; vsak oddelek ima pripravo za zračenje. Minoli mesec se je spravilo v obrat že 150 takih voz.

Slovensko gledališče.

Iz gledališke pisarne. Jutri v torek (nepar-predstava) se drugič v sezoni upri-zori zabavna Wertherjeva zgodovinska splotka »Napoleonov vojni načrt«. — V sredo se izven vsakršnega abonementa kot tretja dijaška-kronska predstava uprizori Calderonova klasična ljudska igra »Sodnik Zalamejski«, ki je prošlo sredo zaradi ne-

zgode z železnim zastorom morala izpasti. Za prošlo sredo kupljene vstopnice veljajo. Začetek ob šestih popoldne, konec ob četrt na 9.

Iz Slovenska opera in opereta. Sobot-na premiera Zellerjeve operete »Ptičar« se ni izvršila tako kot bi bilo želeli, ker je bil tenorist g. Vondra hudo prehlajen, pa je nastopil, da je predstavo sploh omogočil. Velike so težave z zborom, ki more samo zvečer prihajati k vjam. Kadar je zvečer glasbena predstava, mora vaja seveda od-pasti, vsled česar se študiranje kajpak za- vleče. Ko bi slavno občinstvo vse to hotelo vpoštevat in ne bi venomer zahtevalo no-vih glasbenih prireditev, ampak bi z isto vnmemo posečalo dramske predstave, ki jih kritika soglasno označuje kot prav dobre, bi zbor pridobil toliko časa, da bi mogla prav vsaka glasbena predstava priti docela izdelana na oder. Tako pa je včasih ne-izogibno, da je prišla glasbena prireditev topot preje na oder, nego je dozorela. Krivda torej ni bila na strani vodstva, nego na strani občinstva, ki zahteva več nego je mogoče dajati. Slavno občinstvo nikdar ne bi smelo pozabiti, da imamo letos v slo-venskem gledališču izjemno stanje, kakr-šnega v kroniki daleč nazaj ni najti. Gleda-lišče voditi ob urejenih razmerah ni pre-velika umetnost. Če pa more in mora vod-stvo iskati moči šele koncem avgusta, mo- rajo nujno nastati težave. Slavno občinstvo bi se moralo izjemnega stanja zave-dati in gledališkemu vodstvu z vso dobro-hotnostjo pomagati, da zmagaja brez krivde vodstva nastale težkoče. Če zmagamo le-tošnje leto, smo rešeni; če ga ne zmagamo, bo neizogibno treba gledališče, »prvi kul-turni zavod vsakega naroda«, za nekaj let zapreti. Sicer pa stoji slovenska opera in opereta pred oživljenjem. Novoangažirani operni in operetni tenor, g. Harfner-Karas, despe tekom tega tedna in nastopi takoj. Gosp. Harfner-Karas je rutiniran pevec, ima nad 150 oper in operet na repertoarju in je kot izborna moč določen v to, da ga za stalno, do smrti, angažirajo na praškem Narodnem gledališču. Prošli teden je na Narodnem gledališču v Pragi gostoval v operi »Mignon« in v Smetanovi »Prodani nevesti« in si pred izbirčnim praškim občinstvom in pred kritiko zopet priboril sijajne uspehe. G. Harfner-Karas je nekaj let pel v Zagrebu in Osijeku, je hrvaščine docela zmožen in se bo hitro priučil slovenščini. V Plzinu je bil kot operni in operetni tenor ljubljeneč občinstva. Namesto primadone gđc. Orlove, ki je zaradi opasne obolenosti gledališče ostavila in odpotovala domov, pride te dni gđc. Lowczynska iz Lvova, se-stra znamenitega tenorista zagrebske ope-re, odlična dramatična pevka, ki se more ponašati za repertoarjem, kakršnega mo-rejo imeti edinole pevke prve vrste. Gđc. Lowczynska se je izučila v svetovnoznan-i šoli prof. de Reszke v Parizu in je slučajno brez angažma, tako da je slučaj, da more priti na naše gledališče. Nastopila bo takoj po svojem prihodu. — Nedeljska repriza »Ptičarja« je bila dosti boljša, nego pre-miera, kar treba izrecno zabeležiti. Vendar se »Ptičar« za nekaj časa odstavi z reper-toarja, da se omogočijo remedure. V če-trtek (par-predstava) se uprizori velika italijanska opera »La Traviata« z gosp. vi-tezom Cammaroto kot gostom. Opozarja-mo na to predstavo, ki obeta izreden muzi-kaličen užitek. Gđc. Richterjeva kot Vio-leta in g. Cammarota kot Alfred — to bo nekaj izrednega.

Štajerske novice.

Š županom občine Tolsti vrh je izvoljen veleposestnik Janez Selih.

Š Nesreča pri rezanju krme. Iz Rečice: Pri posestniku J. Rosensteinu v Vimpasleh so pripravljali na skednju rezanico za krm-ljenje. Neopažen prihiti zraven domači sedemletni sin in vtakne roko v slamorezni stroj, ki mu jo je v trenutku pri prvem sklepnem členku odrezal. Fanta so takoj spravili v bolnišnico v Celje.

Š Iz šolske službe. Za stalno učiteljico pri Veliki Nedelji je imenovana dosedanja suplentka Alojzija Lebar, učiteljica Marija Goričan v Spodnji Poljskavi za učiteljico v Pristovi, nadučitelj Pavel Flere od Sv. Štefana pri Šmarju za nadučitelja v Letušu, Helena Goričar za stalno učiteljico v Mozirju, Amalija Gnus za stalno učiteljico v Zagorju. — Z začasni pokoj je šla učiteljica Marijana Vrečko v Šmartnem pri Slovenj-gradcu.

Š Okrajni šolski nadzorniki. Naučno ministrstvo je dosedanje šolske nadzornike na Štajerskem imenovalo še za nadaljno upravno dobo.

Š Električno centralo pri Falu nad Mariborom zgradi poseben konzorcij, ka-teremu pripadajo švicarski »Bankverein«, švicarska železniška banka, banka za trgovino in veleobrt v Berolinu, banka »Mercur« in štajerska družba za proiz- vajanje elektrike. Slednja ima že dve veliki centrali v Lebringu in Peggauu pri Gradcu in hoče s pridobitvijo velike centrale pri Falu, ki bo stala 18 milijonov kron, od-lično vplivati na ceno električnega toka na Štajerskem.

š Za župana na Muti je bil po smrti prejšnjega župana tovarnarja Erberja izvoljen njegov sin Oton Erber.

š **Smrtna kosa.** Umrl je v Razkožah pri Št. Jurju ob južni železnici 85 let stari Jože Ribič. — V Gradcu je umrl v pokojeni sodnik Julij Glaser v starosti 54 let.

š **Ubil se je** pri Mali Nedelji gostilničar Matevž Kosi. Padel je nesrečno po stopnicah in bil na mestu mrtve.

š **Umrla je** v Gradcu znana nemškoštajarska skladateljica grofica Ana Buttler-Stubenberga v starosti 91 let.

š **Umrla je** pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah ga. Terezija Klemenčič, soproga veleposestnika.

š **Prijeli so** v Košnici pri Celju nekega Jurija Ciceja, ki je opeharil po cellem Slovenskem veliko ljudi na razne načine. Okrog Sv. Trojice v Slov. goricah je vstopil pri raznih gospodarjih kot hlapec v službo in pri tem pokradel do 400 K denarja. Izročili so ga sodišču.

Dnevne novice.

+ **Iz seje deželnega odbora dne 7. decembra 1912.** Odobri se projekt za deželno elektrarno ob Ljubljani v Ljubljani. Elektrarna se namerava zgraditi pod novim šentpeterskim mostom na levem bregu Ljubljane pred vojašnico. Stala bi nad kanalom, ki se zgradi tik pod projektiranim jezom in bi dala povprečno 1400 konjskih sil. Ta elektrarna bi se zvezala z gorenjsko centralo v Žirovnici. — Elektrostrojni za drugo v Sorici se dovoli podpora 4000 K. Ker se po raznih krajih pojavljajo projekti za elektrostrojne zadruge, sklence deželni odbor, da bo podpiral samo tiste zadruge, ki predložijo deželnemu odboru v presojo svoje projekte. — Kmetijski tečajji po deželi se določijo tudi za letošnje zimsko sezono. — Ker je Ljudska posojilnica zadostila vsem pogojem za deželno jamstvo, se imenuje za deželnega komisarja deželni tajnik dr. Lovro Pogačnik, njegovim namestnikom pa deželni zadrugi asistent dr. Josip Podobnik. — Ker je v občini Košana bolezen na splošnih pri goveji živini naredila ogromno škodo, povrne deželni odbor polovico stroškov za zdravljenje. — Deželni muzej in muzealne zbirke se zavarujejo pri Vzajemni zavarovalnici za 1.762.000 K. — V zdravstveni zastop Škofja Loka se imenuje zastopnikom deželnega odbora Jožef Guzelj, župan v Škofji Loki. — Spojitve gasilnih društev v Kupljeniku in Bohinjski Beli se vzame na znanje. — Pri tožbi občinskega svetnika Ivana Štefeta in Ivana Kregarja proti oddaji ustanov iz vsučiliškega zaklada se ugodni in sklep občinskega sveta ljubljanskega razveljavi. — Za zaupnike in predsednike v občinskih posredovalnih uradih se določijo sledeče tarife: 1. Odškodnina znaša za vsakega člana po 50 h za uro, ako se vrše poravnave ob delavnikih in so vsled tega v zvezi z zamudo; ob nedeljah do te odškodnine nimajo pravice. 2. Zaupniku gre posebej, če biva zunaj uradnega sedeža posredovalnega urada, potnina po 40 h za vsak km. 3. Za komisijske ogleda z obhodi, ki trajajo najmanj 1 uro, se plača vsakemu zaupniku 1 K, za ogleda, ki trajajo 2 uri, 1 K 50 h in za ogleda nad 3 ure 2 K. Deželni odbor pa izraža željo, da veljaj v vseh posredovalnih uradih načelo, da je služba zaupnika častna služba in predvsem brezplačna.

+ **Kako so največji duhovni človeštva mislili o turškem problemu.** Nemški katoliški listi v Avstriji so se postavili z malimi izjemami na stališče, da je vlada izloma boljša od pravoslavja. Izlam je s katoliškega stališča teh gospodov bolj v interesu krščanstva. Pappeži so drugače mislili. Pa tudi eden največjih nemških sinov, genialni Leibniz, ki je sanjal o uniji katoličanov s protestanti, je mislil drugače. L. 1670. je ta mož, ko je bil diplomat v Mogunciji, nagovarjal Ludovika XIV., naj rajši, kakor da zasleduje osvajalno politiko v Holandiji in Nemčiji, obrne svoje oči na Orient, naj osvoji Egipt in od tu zlomi Turčijo ter ustanovi krščansko univerzalno monarhijo na vzhodu. Apeliral je na Ludovika XIV. sledeče: »Če kje, se gre tu za stvar Božjo in dušo! Ne samo Egipt, ne samo Palestina, ne samo Evfrat ne bodo potem meja gospodstva Kristusa, marveč iz Egipta bo Francija lahko nesla izveličarja k Japoncem, na Kitajsko in do Avstralije, do meja sveta. Ta ekspedicija bo rešila Evropo strahu. Francijo zavisti, medseboj prepirajoče se krščanstvo škandala tolikih stoletij, orientalske kristjane farma nevarnikov, kralja Ludovika pa obljube, ki jo je svoj čas storil v imenu francoskega naroda Ludovik Sveti.« — Ta apel priporočamo v proučevanje gospodom pri »Reichspo-

šti« in »Grazer Volksblattu«, saj Leibniz gotovo bolj upošteva nego Fridrika Schlegla, ki je bil bolj poet nego zgodovinar.

+ **Znamenja časa.** »Militärische Rundschau«, ki izraža tendence in ideje vodilnih vojaških krogov, objavlja v 20. številki, 7. decembra, članek »Mi vojaki«. Samo konec in sicer dobesedno: »V onih mračnih dneh (ob aneksiji) dvoglavni orol ni zletel, le pokazal je svoje k udarcu pripravljene kremplje. Danes naše zastave zopet čakajo. Mlada moč jih bo nesla naprej. Veliki železni spomini se v teh dneh zbujajo. Princ Evgen kaže dedičem vojaških zmag Habsburga pot in cilj. C. in kr. armada stoji dobro oborožena in pripravljena.« — V »Österreich-Ungarn« priševni baron Walterskirchen dobesedno: »Zdaj udarimo ali pa nikoli!« — Dunajsko nemško časopisje napoveduje, da monarhija te dni stori odločilen korak. »Ako se Srbija ne uda, se z njo temeljito zmenimo. Pred konferenco mora biti vse odločeno.« — Prinašamo iz nekonfisciranih listov kot kronisti brez komentara. Mi smo za mir.

+ **»Slovenec« res točno informiran list!** Prijatelj našega lista nam piše: Da »Slovenec« res točno obvešča svoje čitatelje o vseh dogodkih, kaže med drugim sicer malenkostna »afera« o znameniti bombi, ki so jo nemški listi našli v osebnem vlaku tam pri Celju. Opisovali so jo natančno, kako je izgledala, kako nevarna je bila, hitra policija je celo zaprla nedolžnega kmetiča, — a izkazalo se je, da je kak hudo mušnež, ali namenoma ali ne, položil prazno električno baterijo pod klop v žel. vozu. »Slovenec« je, kakor sem se prepričal, blizu 24 ur prej pojasnil celo stvar in poročal o dejanskem dogodku, kakor »veliki«, seveda vedno »dobro poučeni« listi. — Nauk iz tega za nas? Podpirajmo in razširjajmo povsod »Slovenca«!

+ **Zelo značilno.** 6. t. m. je na Dunaju predaval znani gostobesedni Maks Harden o »turški dedščini«. Navzoča odlična publika. V prvi vrsti sedi minister za zunanje zadeve grof Berchtold. Harden je delil komplimente na vse strani, povedal ni prav nič novega, glavno pa je, da je branil stališče, kakor ga zastopa n. pr.: »Reichspost«, samo da nekoliko finejš. Rekel pa je z ozirom na srbski problem: »Slovanstvo ne sme sežati od Črnega morja do Adrije« in: »Tudi za Slovane mora veljati svetopisemska beseda: Do sem in ne dalje!« Te besede Hardnevo so izzvale splošen in največji aplavz. Seveda je vprašanje, ali bo tista odlična publika, ki je poslušala Hardna, kateri zna predavati tako, kakor tisti, ki ga kličejo, od njega želé, slovanstvu zabranila njega natrni razvoj, a značilna pa je cela ta stvar. Kaže, kaj vodi nemško politiko v Avstriji.

+ **Skopeljski nadškof Lazar Miedia** je že od evharističnega shoda na Dunaju, odsoten iz Skoplja. Pretekli teden je s svojim tajnikom o. Paskalom Prevaj obiskal frančiškanski samostan pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Iz Stajerske se je podal v Tancenberg pri Gospej sveti, kjer ostane do konca balkanske vojske.

+ **Nadškof Lazar Miedija iz Skoplja**, o katerem je pisal »Slovenec« v št. 281., z dne 6. t. m. v notici »Hrvatski Dnevnik«, se mudi zdaj na Koroskem. V torek, dne 3. decembra se je udeležil pogreba gosp. prelata-opata Gregor Ehrlicha, benediktincev v št. Pavlu v Labudski dolini. Prišel je tja iz Tancenberga pri Gospi Sveti v spremstvu opata tamošnjih olivetancev, o. Bon. Ekerja. Opravi je pri pogrebu z navzočimi opati iz št. Lambrehta, Ad-

mona in Tancenberga običajne mrtvaške obrede. Nadškof Lazar Miedija je srednje postave, okroglega lepega obličja z brkami, elegantnih kretenj. Udeležil se je v spremstvu albanskega frančiškana, svojega tajnika, ki se je svojčas šolal v Schwazu na Tirolskem in v Beljaku ter govori precej dobro nemški, evharističnega kongresa na Dunaju, potem pa odšel v London. Ko se je vračal, je že izbruhnila vojska. Zdaj se mudi v Avstriji ter je v vednem stiku z našim zunanjim ministrstvom, ki ga tudi gmočno podpira, oziroma vzdržuje. Mudil se je prej v št. Hipolitu, na Dunaju, v Gradcu, kjer je objavil »Grazer Volksblatt« nek intervju z njim, kjer se izraža o Srbih precej neprijazno. — Pomota, da je kralj Peter govoril v Skoplju z nadškofom L. Miedija, pa se ni pripetila samo nam, marveč i nemškimi listom. »Kärntner Tagblatt« n. pr. poroča dne 5. decembra, da se je Miedija udeležil pogreba opata Ehrlicha v št. Pavlu, dne 6. decembra pa navaja, da se je kralj Peter z njim razgovarjal v Skoplju. Resnica je, da se g. Miedija v Avstriji dobro počuti!

+ **»Österreich-Ungarn«**, naslednik »Vaterlandov« je priobčil v št. od 6. decembra brez rezerve članek o »Stališču avstrijskih Jugoslovancev v balkanskem vprašanju« od F. Terseglava. »Österreich-Ungarn« je prvi avstrijski katoliški list, ki je dal Jugoslovancem v tem vprašanju neomejeno besedo. To je pošteno, ker list kot tak zagovarja protisrbsko stališče. (Glej članek znanega barona Walterskirchna v isti številki.)

+ **Če je preveč.** »Südmarka« na Koroskem je pričela nabirati za takozvano Schillerjevo zbirko. Izdala je v ta namen oklic — katerega pa je koroska deželna vlada zaplenila zaradi hujskanja proti Slovincem. Vendar je enkrat nemška vlada prišla do spoznanja, da mora običajno hujskanje prenehati.

+ **Duhovska vest.** Za župnijo Nemški Rut je bil v torek investiran preč g. Josip Grilanc, dosedanji tamošnji župni upravitelj.

+ **Tuji zdravniki in usmiljene sestre v Bulgariji.** Iz Sofije poročajo, da tujih zdravnikov in usmiljenk v Bulgariji več ne sprejemajo. — Iz tega sledi, da so v Sofiji resno prepričani o koncu vojske s Turki.

+ **Razglednice »Slovenske Straže«** za Božič in Novo leto izidejo 15. t. m. nakar opozarjamo vse, ki so lani tako pridno kupovali razglednice »Slovenske Straže«. Naročila že sedaj sprejema pisarna »Slovenske Straže« v Ljubljani.

— **Za črnogorske ranjence.** Iz Ilirske Bistrice: Včeraj sem odposlal v Cetinje za ranjene črnogorske junake 183 komadov nove robe (zimske odeje, srajce, jopiče, spodnje hlače) in 178 komadov že obnošene robe (gornje obleke, rjuh in telesnega perila). Novo robo smo nabavili v Ilirski Bistrici in v Trnovem z denarnimi prispevki in poleg smo nabrali še obnošeno obleko in perilo. Ilirsko-Bistričani in Trnovčani so brez razlike darovali denar in robo, to že v drugič; posebno požrtvovalnost za nabiranje in lepi uspeh je pokazal, kakor vedno ob enakih prilikah, g. Josip Brinšek, trgovec v Trnovem, kateremu bodi tem potom izrečena iskrena zahvala; izreklam pa v imenu ranjenih črnogorskih junakov iskreno zahvalo tudi vsem drugim, ki so se z darovi v toliki meri odzvali! — Dr. Vinko Gregorič.

— **Čudno gospodarstvo.** Št. Rupert: Čudno gospodarstvo je bilo pod liberalno vlado v št. Rupertu, kakor kaže nov slučaj. Pred dobrimi 14 dnevi dobi županstvo poziv, naj plača za sejmove na Veseli gori celih 400 K za štiri leta na-

zaj. V proračun so pa dali vsako le 50 kron! Kako bo stvar iztekla, bomo poročali. Naši možje so pa obsojeni, če kritizirajo liberalno županstvo.

— **Umrl je** v Postojni župan Gregor Pikel. Bil je dolgo vrsto let župan velike postojnske občine ter užival zaupanje vsega prebivalstva. Za občino si je pridobil premnogo zaslug. Posebno ob času legarja je pokazal, da je na svojem mestu, ker je kljub nasprotovanju izpeljal za Postojno tako potrebno kanalizacijo in s tem zatrl epidemično nastopajoči legar. Dasiravno je bil naprednega mišljenja, je vendar zvesto izpolnjeval svoje verske dolžnosti. Bil je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. R. I. P.

— **Izbera čezštevilnih novincev.** V kratkem posebna komisija izbere izmed službe novincev čezštevilne novince, ki se po 10tedenskem vojaškem izvežbanju uvrste v nadomestno rezervno. V prvi vrsti pridejo v poštev novinci, ki do uvrstitve v nadomestno rezervno nimajo popolne postavne pravice in če so sorodniki vložili prošnjo, da se njih sinove vpoštevajo pri izbiri čezštevilnih novincev. Rok za vlaganje prošnje je sicer že potekel, toda z ozirom na to, da je vloženih malo prošenj, je domobranski ministerstvo odredilo, da se vpoštevajo tudi po roku vložene prošnje. Na to opozarjamo s pripomočjo, da komisija uraduje še pred 15. decembrom 1912.

— **»Žrtv moderne inkvizicije.«**

Pod tem naslovom je »Narod« poročal: »V Steinhofu (pri Dunaju) je umrl mehtaristovski pater Rafael Barancz, ki so ga imeli mehtaristovski menihi leta in leta zaprtega v majhni celici, kjer je zblaznel in napol zgnil. Značilno je, da ga niso obdudirali. Pač ni bil vaju solnce, da je tako hitro umrl.« Kaj je resnice na tem? »Kärntner Tagblatt« poroča: »Mehitaristovski duhovnik, pater Rafael Barancz je bil sloviti cerkveni učenjak; izdal je celo vrsto versko-modroslovnih spisov in serijo Aforizmov, ki so zelo zasloveli. Bil je kustos v samostanskim knjižnici in je deloval tudi na misijonskem polju v Palestini, na Ogrskem in v Galiciji. Pred več leti pa je obolel na živcih in od tedaj so se začele njegove posebnosti. Silno se je postil, spal na slami in se popolnoma zanemari. Samostan je imel z njim velike težave in neprijetnosti in bi ga bil rad oddal v umobolnico. Dali so ga preiskati po strokovnjakih, med drugimi ga je preiskal tudi profesor Krafft-Ebing, a vsi so izjavili, da je pater Barancz sicer posebej a ne za blaznico. Zadnji čas se je Baranczevo stanje poslabšalo, zaprl se je v svojo celico, ni maral ne hrane ne drugega in ni hotel nikomur odpreti. Nato je samostan sam prosil policijski komisariat v Neubau, da je dal celico s silo odpreti in bolnika odpeljati v Steinhof.

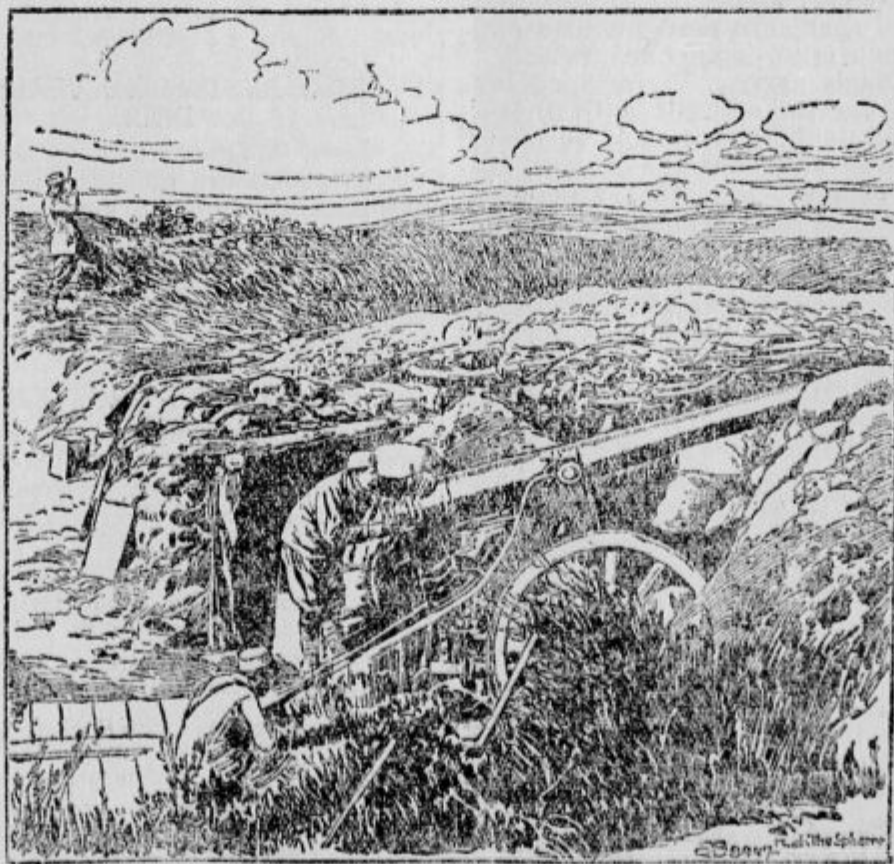
— **Idrijska realka.** Ravnatelj državne realke v Idriji dr. Stanislav Bevk je radi boleznj dobil trimesečen dopust. Nadomeščal ga bo prof. dr. M. Potočnik.

— **Osebna vest s pošte.** Anton Jurkič, nadpoštar v Gradežu, je dobil nadpoštarsko mesto v Škofji Loki.

— **Zakrivil smrt svoje žene?** Pred nekaterimi dnevi je umrla neka Ivana Berlan, soproga Frana Berlane, carinskega uradnika, stanujočega v ulici Domenico Rossetti št. 41 v Trstu. Zdravnik rešilne postaje, poklican v zadnjem trenutku, je konstatiral vnetje trebušne mrene. Mrliški oglednik dr. Saunig, ki je preiskal mrljico, je tudi konstatiral, da je umrla Berlanova na vnetju trebušne mrene, toda povzročeni po zadobljeni rani, in je vsled tega naznanil stvar oblasti. Nato so začeli govoriti sosede, da je Berlan sirovc ravnal s svojo ženo, da jo je celo pretepal in da je ubožica imela na svojem telesu večkrat poškodbe in znake udarcev. Preden je bila Berlanova pokopana, je dal preiskovalni sodnik truple obdudirati in tu se je pokazalo, da je bila prognoza dr. Sauniga popolnoma pravilna, da je Berlanova v resnici umrla vsled vnetja trebušne mrene povzročene po krepkem udarcu. Z ozirom na to, je preiskovalni sodnik odredil, da se Berlan aretirajo in pripelje v preiskovalni zapor.

— **Za balkanske ranjence** so v Zagrebu doslej nabrali 84.471 K 26 vin.

— **Usnjariji snujejo kartel.** Ker je že 90 odstotkov usnjarskih tovarov pristopilo kartelu, se dne 1. januarja 1912 otvori skupni prodajni urad pod imenom »Nakupno-prodajna in kreditna zadruga zveze tovarnarjev za podplate in jermenje, r. z. z o. j.« Zadruga ima svoj sedež na Dunaju in ima pravico za ustanavljanje podružnic. Zadruga je ustanovljena za dobo 1913—1923 in v tem času ne sme odstopiti noben član. Kasneje se kartelu pridružijo tudi tovarne drugega usnjarskega blaga.

Črnogorski oblegovalni topovi pred Tarabosem.

— **Zasilna klatev davka prista.** Davčni pododsek je sprejel zakonski načrt, na podlagi katerega postanejo zasilne klateve davka proste.

lj **Smrtna kosa.** V Metliki je umrl epokojeni učitelj Vencel Sturm. — V Crnomlju je umrla gospa Ana Jeršinovic, vdova po nadučitelju in šolskem nadzorniku.

— **Letošnja vinska letina na Kranjskem** je znašala okroglo 100.000 hl mošta ali 10 hl na 1 ha, kar znaša komaj četrtino povprečnega pridelka. Na celotnem Dolenjskem z Belo Krajino se je pridelalo 59.400 hl na 9185 ha vinogradov pride torej 6 in pol hl na hektar. V črnomeljskem sodnem okraju, kjer je zelo škodil mrz in peronospora, se je pridelalo komaj 5 hl na hektar.

— **Otrk padel iz vlaka.** Med Verdrom in Logatcem je dne 4. t. m. padel iz jutranjega osebnega vlaka neki 5letni deček. Ker zasilna naprava ni delovala, je morala uboga mati, ki je imela še dva otroka pri sebi, čakati do Logatca, preden je mogla javiti nesrečo. Dečka so vzeli na prihodnji brzovlak, kjer so ga za silo obvezali in ga izročili materi, ki je čakala v Logatcu. Poškodbe so težke, a je nekaj upanja, da ozdravi.

— **Kočevar iznajditelj novega zrakoplova.** Iz Kočevja se poroča, da gradi tamošnji občan Rih. Ramor nov zrakoplov brez motorja po načelih ptičjega leta. Gonil se bo z rokami in nogami; izpeljava je zelo lahka in preprosta. V koliko bo podjetje uspelo, imajo pokazati poizkusni poleti.

— **Vojaške vaje z avtomobili in motornimi vozili.** Rezervno častništvo in moštvo, ki namerava svojo orožno vajo doslužiti s svojimi avtomobili ali motornimi kolesi, se ima najpozneje do konca decembra ustmeno ali pismeno zgledati pri domobranskem okrajnem dopolnilnem poveljstvu, odnosno pri pristojnem okrajnem glavarstvu ali v Ljubljani v Mestnem domu. V tej prijavi je treba natančno navesti tip in silo dotičnega vozila, kakor tudi to, če pripada sofer v rezervno vojske ali domobranstva. Za obrabo avtomobila je določenih po 30 K, za motorna vozila pa po 6 K odškodnine na dan. Vojaška uprava plača tudi prevozne stroške in hrano za soferja.

— **Dunajski občinski svet** je na predlog obč. svetnika Gussenbauerja sklenil zvišati podporo »Südmarki« od 3000 na 5000 kron in »Ostmarki« od 3000 na 5000 K. Ali se ne da podpora v lepše namene obrniti?

— **Nagrado za rešitev življenja** v znesku 52 K 50 vin. je deželna vlada priznala dijaku kranjske gimnazije Francu Zupancu iz Šmarjete, ker je rešil iz vode Jožefa Pečar.

— **Smrt reveža.** Na Reki so našli na cesti onemoglega 50 let starega Franceta Mužina iz Notranjskega. Namesto v bolnico, so ga prepeljali v — zapor, kjer je ponoči umrl.

Razne novice.

Bolezen ruskega careviča.

Berolin, 9. decembra. Profesor Wreden je potrdil diagnozo profesorja Raucha, da boleha carevič za kostno tuberkulozo, kar je zelo razburilo javnost.

Veliki knez Mihael se odpovedal svojim predpravicam.

Pariz, 9. decembra. »Matin« poroča, da se je odpovedal carjev brat Mihael svojim prestolonasledniškim pravicam, ker noče razdružiti svojega morganatičnega zakona.

Mehikanski vstaši porušili mesto.

Berolin, 9. decembra. »Lokalanzeiger« poroča iz New Yorka: Mehikanski vstaši, ki jim poveljuje general Zagata, so porušili mesto Walledegrando, ker jim meščani niso hoteli 10 najlepših deklic izročiti. Meščani so zbežali v gore. Vstaši so mesto zažgali.

Strašna rodbinska tragedija.

Düsseldorf, 9. decembra. Delovodja Arappel je ustrelil svojo ženo in smrtonovarno ranil svojega 13 letnega sinčka in sebe.

Ponesrečeni španski minister.

Madrid, 9. decembra. Naučni minister Alba je ponesrečil z avtomobilom. Zlomil si je roko in je tudi po obrazu ranjen. Angleški častniki inštruktorji v Braziliji.

Rio de Janeiro, 9. decembra. Senat je sklenil, da se nastavi angleški častniki za inštruktorje mornarice.

Goljufija s podelitvijo redov.

Toulouse, 9. decembra. Pariška kriminalna policija je aretirala nekega Lazarda in zaplenila dve vreči dopisov, veliko dekoracijskih diplomov, tarifov za podeljenje redov, ker je Lazard izvajal velike goljufije pri posredovanju za odlikovanja z redovi. Svoje agente je imel na Španskem, Francoskem, v Nemčiji in na Balkanu.

Napad na pošto. — Trije potniki usmrčeni.

Vratislava, 9. decembra. Pri Roskovu so napadli roparji pošto, umorili tri potnike in pošto oropali. Roparji so odnesli 250.000 mark.

Panika v cerkvi. — Ranjenih 28 oseb.

London, 9. decembra. V Bajadesu je v cerkvi nastala panika. Ranjenih je 28 oseb.

Utopljen parnik.

Berolin, 9. decembra. Norveški parnik »Jupiter« je v megli zavozil pri Sognefjordu na skalo in se potopil. Mornarji in 10 potnikov je poskakalo v čolne; dva čolna so našli, tretjega z 12 osebami pa še pogrešajo.

Ljubljanske novice.

lj **Kinematograf v deželnem gledališču.** V sobotni seji je deželni odbor dovolil »Dramatičnemu društvu«, da sme prirediti v deželnem gledališču kinematografične predstave. Dramatično društvo namerava pričeti s kinematografičnimi predstavami v gledališču začetkom januarja.

lj **Smrtna kosa.** Bridka izguba je zadela tukajšnjega veleuglednega odvetnika g. dr. Valentina Krisperja. Včeraj je v visoki starosti 77 let njegov oče blag. gospod Valentin Krisper dokončal tek svojega deloljubnega življenja. Pokojnik je bil odlični industrialec naše dežele. Naj v miru počiva! Visokospoštovani njegovi rodbini pa ob nenadomestni izgubi naše iskreno sožalje. — V soboto popoldne se je dr. Janko Vilfan, odvetnik in deželni poslanec iz Radovljice, po opravih mudil v dr. Pirčevi pisarni. Ko je prišel na cesto, mu je postalo slabo. Spravili so ga nazaj v pisarno in poklicali primarije dr. Derganca, ki je odredil, da se bolnik prepelje v »Leonishe«. Preden je pa voz prišel, je bil dr. Vilfan že mrtev. Bil je že več let na srcu bolan; zadela ga je srčna kap. Njegovo truplo prepeljejo danes popoldne v Radovljico. — Nadalje je umrl v Ljubljani Fran Arhar, bivši mizarski pomočnik, star 57 let.

lj **Drsališče na Kernu** je bilo včeraj odprto in ni bilo odprto. Tako namreč »rešuje« take stvari naš dobri ljubljanski magistrat. V soboto se je magistratna komisija postavila na stališče, da je led za velikansko globočino, ki jo ima Kern, za kak centimeterček pretenak in je radi tega lastnicima prepovedala pobirati ogromno pristojbino 20 vinarjev. Pričakovati bi bilo, da magistrat, če prepove pobirati pristojbino, tudi preskrbi, da se prepreči tista grozna nevarnost, s katero je utemeljil pobiranje pristojbine. Magistrat pa menda sam ni dal mnogo na svojo uradno izjavo, kajti poslal ni na Kern policijskih stražnikov, ki bi občinstvu preprečili drsanje. Tako je bilo včeraj na Kernu vse živo, le pristojbin ni nihče pobiral. Nesreče ni bilo nobene, bilo pa je mnogo dovtipov na adresu slavnega mestnega magistrata. Ljudje so rekli, če se precej korpuulentnim gospodom, ki so bili v komisiji, ni led udril, se tudi nam ne bo, in drsali so se veselo naprej. Danes je led zopet za nekaj centimetrov debelejši ter je upravičeno upanje, da bo dovolj močan tudi za magistratno komisijo.

lj **Iz Amerike se je vrnil** sodrug Etbin Kristan.

lj **Suh a zelo občuten mrz** smo dobili zadnje dni. Stojče vodovje je tako zamrznilo, da se športniki in mladi na že drsa. Po oknih se razvijajo lepe ledene cvetlice, najhujše pa Ljubljancem nagaja znana megla, ki nastane včasih tako gosta, da se komaj vidi od prve druge žarnice. Zanimivo je tudi opazovati hitrost občinstva po ulicah. V tem ko poleti vsak nekako leno hodi in hoče vse videti, se mu sedaj mudi, kakor da bi streljal za njim. Treba bi še ped visoko snega, pa bi imel vsak čevlje na »škripa«.

lj **Nemški dijaki** so položili pred cesarjev spomenik pred justično palačo venec s črno - rumenimi trakovi.

lj **Nagla smrt.** Včeraj popoldne okoli druge ure so našli v Ogrinovem hlevu na Gruberjevem nabrežju mrtvega zidarskega pomočnika Antona Remica, rojenega leta 1885. v Sempasu pri Gorici in tja pristojnega. Na lice mesta došla policijska komisija je dognala, da ga je vsled preobilo zavžite pijače zadela srčna kap in odredila, da so njegovo truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

lj **Pri cerkvenem koncertu** v stolnici dne 27. novembra t. l. je sodelovala »Slovenska Filharmonija« z ozirom na dobrodelni namen koncerta brez plačila, za kar jej odbor Cecilijinega društva za stolno župnijo tem potom izreka najtoplejšo zahvalo.

lj **Zimski šport.** Izkaznice za uporabo znižanih povratnih vozniških listkov za zimski šport na Gorenjskem dobe člani Slovenskega planinskega društva proti društveni izkaznici za leto 1912 oziroma 1913 v trgovini Marije Tičar, Sv. Petra cesta 26.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

Princ Danilo črnogorski.

Telefonska in brzojavna poročila.

VELEVAŽNA RUSKA OFICIOZNA IZJAVA GLEDE AVSTRIJSKO-SRBSKEGA SPORA.

Dunaj, 9. decembra. »Politische Korrespondenz« objavlja sledečo oficiozno izjavo iz Peterburga:

Spričo tega, da v kratkem nastopi čas, da se spor med Avstrijo in Srbijo zaradi jadranskega pristanišča reši, je treba poudariti, da je Rusija, ki se smatra za prijateljsko zagovornico srbskih želja, pripravljena na boj in da hoče prevzeti vlogo varuha Srbije, ki se v to svrhu na boj pripravlja. Ruska diplomacija ni nikoli prikrivala, da hoče vsled svoje zgodovinske naloge, ki je ta, da štiti krščanske balkanske narode, tudi zdaj interese Srbije prijateljsko pospeševati. Toda popolnoma napačno je, če se iz tega zgodovinskega poklica Rusije sklepa, da je ta vloga Rusije vzrok, da se Srbija ne plaši niti najskrajnejšega odpora proti stališču Avstro-Ogrske. Rusija črpa iz svojega tradicionalnega razmerja do Srbije zavest dolžnosti, da v Belgradu nastopa kot svetovalka k zmernosti. Peterburški kabinet je z vso odločnostjo Srbijo nagovarjal, da nastopa zmerno. Ako bi Srbija kljub temu nadaljevala z nezmerim nastopom, bi se izolirala in spravila v nevarnost uspeha svojih zmag. Pomisliti je, da se more proces iztrenjenja v Belgradu vsled zmagovalnega razpoloženja le počasi razvijati. Z ozirom na popolnoma mirno in trezno nastopanje Rusije, z ozirom na odločno miroljubnost peterburškega in dunajskega kabineta, kojih občevanje slejkoprej nosi pečat prijateljstva, in z ozirom tudi na to, da je Srbija svoje zahteve že začela zniževati, je upati, ne da bi se prezrlo, da še obstojajo različni viri nevarnosti, da vprašanje jadranskega pristanišča ne bo evropejskega miru ogrozilo.

POMIRJEVALNA IZJAVA GALIŠKEGA CESARSKEGA NAMESTNIKA.

Lvov, 9. decembra. Včeraj se je vršila tukaj plenarna seja poljskih državnih in deželnih poslancev o zunanjem položaju. Cesarski namestnik grof Bobrczynski je, pooblaščen od ministrskega predsednika grofa Stürgkha izjavil, da so vesti o poslabšanju zunanjega položaja neosnovane. Razmerje z Rusijo je normalno. Vsem o vojni nevarnosti ne gre vera. Klub naj zato na ljudstvo v pomirjevalnem zmislu vpliva. — Ker se klub, dasi je do opolnoči zboroval, ni mogel na enotno izjavo o zunanjem položaju zediniti, se je izvolila komisija, katera se je danes sestala, da enotno resolucijo izdela. Danes opoldne se klub zopet zbere, da resolucijo sprejme.

IZJAVA DR. ŠUSTERŠIČA.

Dunaj, 9. decembra. Vse dunajsko časopisje se obširno bavi s člankom dr. Iv. Šusteršiča v sobotnem »Slovencu«. Soglasno izjavljajo, da je tem izvajanjem pripisavati največji pomen. Besede dr. Šusteršiča so globoko patriotične in lojalne. Nekateri listi pripominjajo, da mora Srbija uvideti, da so tudi avstrijski Jugoslovani solidarni z avstrijskimi interesi.

SVARILO AVSTRIJSKE VLADE MLADINI!

Lvov, 9. decembra. Cesarski namestnik je, pooblaščen od ministrskega predsednika grofa Stürgkha, posvaril tudi mladino, katera, navdušena od narodnega patriotizma, prireja protiruske demonstracije, katero gibanje se pa mora omejiti, da se javnost ne razburi in ne ustvari v njej napačni pojmi.

OBNOVITEV TROZVEZE.

Dunaj, 9. decembra. O obnovitvi trozveze se sledeče poroča: 5. decembra sta se nemški poslanik grof Tschirschky in laški poslanik duca d'Avarna v salonu in z usnjatima mapama podala k zunanjemu ministru grofu Berchtoldu, da izmenjata z njim zvezno pogodbo in podpišeta ratifikacijski protokol. Sprejem je bil zelo pri srčen. Zvezna pogodba se je izmenjala in ratifikacijski protokol podpisal.

SESTANEK BALKANSKIH VLADARJEV.

Pariz, 9. decembra. Iz Sofije se poroča, da odpotuje car Ferdinand v kratkem v Solun, kjer se bo baje vršil sestanek vseh štirih balkanskih vladarjev.

UGODEN GLAS O MIROVNIH POGAJANJH.

London, 9. decembra. V tukajšnjih informiranih krogih se trdi, da mirovna pogajanja ne bodo dolgo trajala. Neki listi javljajo, da je med Turčijo in Bulgarijo sporazum v glavnem že dosežen.

TURSKI MIROVNI POGOJI.

London, 9. decembra. Glasom »Evening Standarda« bo zahtevala Turčija v Londonu sledeče: 1. Turška obdrži odrinski vilajet. 2. Turčija obdrži Skader. 3. Turška obdrži vilajet Gallipoli. 4. Grčija dobi luko v Epiru. 5. Srbija dobi Novi Pazar in del Stare Srbije. 6. Bulgarija dobi teritorij v Traciji z mejo od Midie do Kavale. 7. Albanija in Makedonija dobita avtonomije pod protektoratom balkanske zveze. 8. Turčija stoji v balkansko zvezo. V Carigradu so uverjeni, da je Bulgarija s temi pogoji zadovoljna.

ULTIMATUM SRBIJI?

London, 9. decembra. »Evening-News« poroča iz Berolina, da bo Avstrija med 10 in 12. t. m. stavila Srbiji ultimatum, kateri bo tudi Rusijo prisilil, da jasno označi svoje stališče.

AVSTRIJSKO-SRBSKI SPOR SE ODGODI?

Dunaj, 9. decembra. »Neue Fr. Pr.« javlja, da je avstrijsko-srbski spor odgoden in se reši šele po posvetu poslanikov v Londonu.

»FREMDEBLATT« MIROVNIM DELEGATOM.

Dunaj, 9. decembra. »Fremdenblatt« piše glede mirovnihi pogajanj v Londonu, da se morajo balkanske države zavedati, da si je Evropa rezervirala pravico, da revidira mirovne pogoje in da ni niti ene veljavosti, ki bi bila voljna odrediti se nadaljnje eksistence svojih interesov na Balanu.

SRBIJA ODNEHUJE?

Rim, 9. decembra. V nasprotju z dunajskimi listi se tu poudarja, da je Srbija glede Albanije voljna odnehati. Anglija in Nemčija nastopate v pomirjevalnem zmislu, kakor tudi seveda Italija. Sporno je le še, ali naj Avstrija svojo zadevo uravna s Srbijo sama, ali naj se napravi kolektiven korak veselih v Belgradu. Krogi na Dunaju, ki zagovarjajo ekstremno stališče, se slednjega z vsemi močmi branijo in pravijo, da hočejo na Srbijo sami pritisniti. Ti krogi tudi nečejo slišati o tem, da naj se Avstrija zadovolji s tem, da Srbija odneha, češ, da bi konflikt s tem ne bil s sveta spravljen, marveč hočejo, kakor se je izrazila »Zeit« radikalno in definitivno ozdravitev.

Pariz, 9. decembra. »Echo de Paris« piše, da je Srbija pripravljena odnehati. Srbija je zasedla Drač zato, da reši kolikor mogoče veliko, ker vé, da bi Avstrija sicer zahtevala celo, da Srbija zapusti tudi Prioren.

BALKANSKA ZVEZA JE SOLIDARNA.

Rim, 9. decembra. Tu se poudarja, da je naravnost absurdna misel, da so balkanske države needine. Gešov, Pašić in Venizelos dobro vedo, da jim je edinstvo zdaj še bolj potrebna, nego je bila tekom vojne. Treba je pomisliti, da ima Kiamil-paša intimne zveze z Anglijo, nadalje da se je nemški kancler jazo zavzel za Turčijo in da je Poincaré izjavil, da ga najbolj zanima le vprašanje, kdo bo turški dolg prevzel. Notorično je, da Turčija zdaj zahteva, da postane Makedonija avtonomna. Zato bodo morale balkanske države zdaj še bolj edinstveno nastopiti, nego so. Ker bodo morale biti pripravljene, da Turčijo zopet napadejo, je tudi upravičeno sklepati, da bo Srbija zaradi Drača nasproti Avstriji odnehala. Vedno bolj se kaže, da hočejo iz nasprotstva do Slovanov sploh balkanske države prikrasiti. To balkanski državniki dobro vedo.

AVSTRIJA IN POSLANIŠKI SVET V LONDONU.

London, 9. decembra. Avstrija je 6. t. m. odgovorila, da se udeleži posveta poslanikov v Londonu.

RUSKA POMOČ ZA BULGARIJO.

Dunaj, 9. decembra. »Zeit« poroča iz Konstance, da dohajajo iz Rusije dan na dan veliki transporti živil, municije in prostovoljcev.

GRČIJA USTANAVLJA OBLASTI NA KALKIDIKI.

Atene, 9. decembra. Grčija ustanavlja na kalkidiškem polotoku civilne oblasti. Grčija zasede v kratkem Poligyos in Mariskovo. Po ljutem boju so Grki zavzeli Sirtko.

PRED JANINO.

Atene, 9. decembra. Grki so zasedli pred Janino kraja Syrakus in San Georgios, oddaljena od Janine 4 km.

SRBSKA ARMADA.

Belgrad, 9. decembra. General Živković je dobil nalog, da armado koncentrira med Janico (?) in Prilipom. — Srbska vlada je bulgarski tekom vojne posodila 22 milijonov in ji dala na razpolago tudi artiljerijo in municijo, ker so Bulgari pri Lozengradu, Lüle-Burgasu in Corlu vso mu-

nicio izstrelili. — Pri Čačaldži in pred Odrinom se nahaja 70.000 mož močna srbska armada, ki tam počaka konca mirovnih pogajanj.

BALKANSKA SOLIDARNOST.

Belgrad, 9. decembra. »Samouprava« piše, da bo balkanska zveza kljub vsem intrigam, ki se bodo zlasti sedaj z vso močjo pojavile, ostala edina. Zavezniki ne bodo sklepali separatnih dogovorov s Turčijo, marveč bodo od nje zahtevali odstop cellega teritorija, v kolikor se ima odstopiti, in šele nato ta teritorij med seboj razdeliti.

IZJAVA KIAMIL-PAŠE.

Carigrad, 9. decembra. Kiamil-paša je izjavil: Turčija Odrina ne more odstopiti. Turčija tudi ne more dopustiti, da Srbija razkosa Albanijo in dobi dohod k Jadranskemu morju. Turčija ima največji interes, da vzdrži dobro razmerje do gotovih pomorskih velesil.

ITALIJANSKI GLAS O BALKANSKEM PROBLEMU.

Milan, 9. decembra. Poslanec Torre izvaja v »Corr. d. Serra«, da se bo morala avtonomna Albanija omejiti na meje, ki jih je imela pod turško administracijo, ker bi sicer prišla Evropa v prevelik konflikt z balkanskimi državami. Glavno je, da Drač in Valona ostaneta albanska. Ako bi Srbija hotela Drač, oziroma Albanijo, tudi preko meje belega Drina, bi to bila norost, katere Pašiču ne pripisujemo. Pač pa ni uvideti, zakaj bi se Srbiji ne dovolilo albansko pristanišče kot gospodarska, ne politična posest. Italija bi po mnenju Torreja morala to zahtevo celo podpirati.

GRŠKO - BULGARSKO RAZMERJE.

Peterburg, 9. decembra. Princ Nikolaj grški je dopisniku »Novega Vremena« v Solunu izjavil, da sta Bulgarija in Grčija slejkoprej zaveznici. Razmerje med obema državama je slejkoprej prirčno.

UGODNA OCENA MEDNARODNEGA POLOŽAJA.

Berlin, 9. decembra. »Nordd. Allg. Ztg.« izraža upanje na končni uspeh mirovnih prizadevanj diplomacije, ki so se vzlic težavam nadaljevala tudi minuli teden. V izjavi državnega kanclerja, podani 2. decembra, o stališču Nemčije v orientalskem vprašanju, in v govoru francoskega ministrskega predsednika Poincaréja 5. t. m. nahajamo enako zaupanje v ugoden rezultat nadaljnje konverzacije vevlasti, ki je potekala doslej gladko in ugodno. Pomirjujoče in izravnavaioče naglašanje evropskih vidikov le pridobi s tem, da se sestanku poslaničkov poveri priprava enotnega nastopa v poedinah spornih vprašanjih. Takemu sestanku z omejenim delokrogom so — kakor čujemo — pritrile že vse vlasti. Ako se snidejo poslaniči v Londonu, bi se njih delo vršilo na istem kraju in ob istem času, kakor med porto in balkanskimi državami projektirana mirovna pogajanja, ki se po splošnem mnenju začne še pred koncem tega tedna.

VOJAŠKE PRIPRAVE V NEMČIJI.

Berlin, 9. decembra. »Braunsch. Landeszeitung« poroča iz Berlina, da je mnogo črnovojnikov dobilo od okr. zglaševalnic pozivnice. Nasproti tej senzacijski vesti zatrjuje vlada, da gre pri tem le za numerično izenačenje bataljonov črne vojske. Za mobilizacijo črne vojske ni nobenega povoda. Pač pa je vlada ukrenila nekatere vojaške odredbe na ruski meji.

VENIZELOS ODPOTUJE V LONDON.

Atene, 9. decembra. Kot delegat Grčije odpotuje k mirovnim pogajanjem sam ministrski predsednik Venizelos.

BULGARSKI POOBlašČENCI IN VOJNA ODŠKODNINA.

Sofija, 9. decembra. »Mir« potrjuje, da zahteva Bulgarija od Turčije 1.200.000.000 frankov odškodnine. Od turškega dolga bi prevzela balkanska zveza dve milijardi. — Bulgarski pooblaščenci za mirovna pogajanja so, kakor se oficijelno poroča, Danev, Mažarov, general Paprikov in polkovnik Jostov.

ČRNOGORSKI DELEGATI V TRSTU.

Trst, 9. decembra. Včeraj so se peljali skozi Trst v London črnogorski mirovni delegati Mijuškovič, Vojnovič in Popovič.

ČRNOGORCI SE NE ODPOVEDO SKADRU.

Cetinje, 9. decembra. Kralj Nikola je izjavil, da o miru ne more biti govora, ako Črna gora ne dobi Skadra.

TURŠKI POOBlašČENCI.

Carigrad, 9. decembra. Turški pooblaščenci za mirovna pogajanja so Rešid paša, Tefik paša, Osman Nizami paša, Rešid bej in polkovnik Ali Riza.

SRBSKO - BULGARSKO PRIJATELJSTVO.

Belgrad, 9. decembra. Tu se poroča o velikih izjavah bulgarsko - srbskega prijateljstva med zaveznima armadama pri Čačaldži in pred Odrinom. Bul-

garski poslanik Bobčev v Peterburgu vneto zagovarja srbsko stališče.

HARTWIG ZAVRAČA LAŽI ČASO-PISJA.

Dunaj, 9. decembra. Ruski poslanik v Peterburgu Hartwig izjavlja, da so vse vesti o različnih njegovih izjavah izmišljene in jih zavrača.

ZVEZA SRBIJE SKOZI BOSNO.

Praga, 7. decembra. Belgrajski dopisnik »Narodnih listov« poroča, da mu je član srbske vlade dejal, da je Srbija z ozirom na gospodarske odnose z Avstrijo pripravljena se zavzeti za zvezo srbskih železnic z bosanskimi.

V BELGRADU JE VSE BOLNO?

Dunaj, 9. decembra. Iz Belgrada se poroča, da vzbuja zdravstveno stanje kralja Petra resne skrbi. Kralj je večkrat omedlel. Tudi princ Jurij je opasno bolan. Trdi se tudi, da se je prestolonaslednik z bojišča bolan vrnil.

BOJI PRED ODRINOM.

Belgrad, 9. decembra. V nasprotju s turškimi vestmi o zmagovitem izpadu turške posadke iz Odrina se poroča, da je izpad Turkov zadnji četrtak bil odbit in so Turki imeli v dolgem boju velike izgube. V Odrinu je tako pomanjkanje živil, da stane en kilogram kruha 3—4 franke.

AVSTRIJSKA POŠTA V SV. IVANU MEDUA ODPRAVLJENA.

Milan, 9. decembra. »Corr. d. Sera« poroča iz Bara, da se je v Sv. Ivanu Medua od strani srbskih oblasti odpravila avstrijska pošta in nadomestila s srbsko.

SRBIJA NE NAJAME POSOJIA IN ZAČNE GRADITI JADRANSKO ŽELEZNICO.

Belgrad, 9. decembra. Vest, da hoče Srbija najeti posojilo, je napačna, ker razpolaga Srbija še z veliko rezervno denarja. Državni svet je določil honorarje za inženere, ki imajo nalog, trasirati jadransko železnico.

POVELJNIK DRAČA.

London, 9. decembra. Dejstvo, da je Srbija imenovala za poveljnika Drača podpolkovnika Popoviča, ki je bil eden glavnih zarotnikov zoper Aleksandra in je bil na zahtevo Anglije iz armada odpuščen, je tu napravilo mučen vtis.

BOJI OKOLI SKADRA.

Bar, 9. decembra. Poročevalec »Obzora« piše, da so delegati Črnogore skupno z avstrijskim poslanikom nesli k poveljniku Skadra Asan Riza beju pismo, v katerem mu naznanjajo sklep premirja. Asan Riza bej je odgovoril, da ne sprejema nobenih navodil kakor od svojega vrhovnega poveljnika Nazim paše. — Ko so delegati odšli, je poveljnik odredil izpad. Črnogorci so to pot odgovorili in Turke po dveurni boju vrgli nazaj.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 9. decembra. Skupščina se skliče šele po sklenjenem miru s Turčijo.

BULGARSKI CAR OBIŠČE OSVOBOJENE KRAJE.

Sofija, 9. decembra. Iz najverodostojnejšega vira se poroča, da bo bulgarski car Ferdinand v kratkem potoval po večjih mestih novoosvojenih krajev ter se nato peljal v Skopje.

KOLERA.

Carigrad, 9. decembra. (Oficijelno.) Kolera ni ponehala, marveč divja dalje. Včeraj je bilo 50 bolnikov priglasih, umrlo pa jih je 48. V enem mesecu je za kolero obolelo 1143 oseb, 578 jih je umrlo.

× × ×

CESARJEVO ZDRAVJE.

Dunaj, 9. decembra. Zdravstveno stanje cesarja je izborna. Včeraj je cesar sprejel v daljši avdienci ministrskega predsednika grofa Stürgkha, danes pa sprejme ogrskega ministrskega predsednika Lukacsa.

LOJALNE IZJAVE.

Lvov, 19. decembra. Plenarna seja poljskih poslancev je sklenila lojalitetno izjavo, v kateri povdarja zvestobo Poljske do Avstrije.

Celovec, 19. decembra. Predsednik industrijske zveze Vetter je na shodu tukajšnje industrijske zveze povdaril požrtvovalnost avstrijske industrije, ki je sicer za mir, a ne za vsako ceno.

Dunaj, 9. decembra. V državem železniškem svetu je predsednik Führich trikrat zaklical »Hoch« cesarju in držal patriotičen govor.

ZOPET 90 MILIJONOV ZA NOVE LADJE?

Budimpešta, 9. novembra. Tukajšnji sotrudnik »Daily Maila« je baje iz dobropoučenih krogov izvedel, da bo mornariški poveljnik Montecuccoli od prihodnje delegacije zopet zahteval 90 milijonov za nove dreadnoughte.

GENERAL UMRL.

Dunaj, 9. decembra. Tukajšnji bivši zborni poveljnik Versbach pl. Hadamaz je umrl.

AVDIENCE PRI CESARJU.

Dunaj, 9. decembra. Cesar je sprejel danes v avdienci grofa Berchtolda in ministra za vojno generala Auffenberga.

CUVAJEVA AFERA PRED CELOVŠKIMI POROTNIKI.

Celovec, 9. decembra. Pred tukajšnjimi porotniki se je pričela porotna obravnava proti dalmatinskemu dijaku Alfireviču, ki je obdolžen, da je nagovarjal Jukiča, naj Cuvaja ustrelji.

DR. NEUMAYER.

Dunaj, 9. decembra. V današnji seji meščanskega kluba se bo od župana dr. Neumayerja zahtevalo, da ali pojasni svojo afero in se očisti ali pa da odstopi.

ZASTRUPLJENJE V VARŠAVI.

Varšava, 7. decembra. Delavec Feliks Dombrowski, ki je bil od sodišča oproščen, je iz veselja svoje tovariše pogostil z žganjem. Ker pa je bil v žganju anglin, je več tovarišev umrlo, ostali so pa nevarno oboleli.

Razne silvari.

Nečuvenci sleparije uganjajo sedaj židovski agentje v Galiciji z ubogim ljudstvom, ki je bilo tako nespametno, da je dvignilo svoje prihranke in hranilnice. Židovski agentje hodijo po deželi, sleparijo ljudi z napačnimi poročili in dajo za bankovce po 20 K 13, 14 ali 16 kron, za bankovce po 50 kron pa 30 kron. Bankovce po 10 kron ti sleparji plačujejo s šestimi kronami. Oblasti so izvršile že več aretacij. Take so posledice neumnosti. Človek si skoro ne more večje neumnosti misliti, kakor je ta, da kdo iz strahu pred vojno dvigne svoj denar tam, kjer je bil popolnoma varen in ga nese domov, kjer mu prete tatovi, ogenj, izguba in sto drugih priložnosti. Najmanj, kar se ne dvomno izgubi, so pa obresti. Kdor ima le malo treznega pomisleka, ne bo dvigal denarja iz hranilnice.

Kako se spravlja denar. Kmetica Koreba iz Blanskega je iz strahu pred vojno vzela ves svoj denar — več tisoč kron — iz hranilnice in ga skrila doma za dimnik. Že čez par dni je denar izginil — ukradli so ji ga neznani tatovi. Plačilo neumnosti!

Mednarodni evharistični kongres na Malti se vrši meseca aprila prihodnjega leta.

10.000 K za vojake na meji. Dunajski občinski svet je sklenil, da bo za vojake na galski in bosenski meji poslal kot božični dar 10.000 K.

Prvi šolski kinematograf so odprli dne 4. t. m. na Dunaju na Franc Jožefovi realci. Prva predstava je obsegala celo vrsto slik iz kulturne zgodovine, obrtnije, fizike in zemljepisja. Vspeh je naravnost nepričakovan. Stroški niso naravnost veliki, okoli 400 K. To je enkrat pravo sredstvo, da se mladina odtrže od pocestnih kinematografov, ki se takorekoč na noben način nočejo udati potrebam izobrazbe, ampak le vedno predstavljajo svoje krvave, fanatične drame. Morda bo to pomagalo.

Vojna in pariški krojači. V Parizu vlada veliko pomanjkanje krojačev — radi vojne na Balkanu. V pariških krojaških delavnicah je namreč delalo do 4000 Bulgarov, ki so takoj, ko je bila naznanjena mobilizacija, odšli v domovino in zamenili šivanko in škarje s puško in bodalom.

Navdušenje Amerikancev za Balkan. Sin amerikanskega milijarderja Pierpona Morgana, Said Morgan, je prosil, da bi bil sprejet v bulgarsko armado kot prostovoljec. Bulgarska vlada je njegovi želji ugodila in sedaj ga pričakujejo v Sofijo, od koder bo odšel

pred Odrin. Gotovo mu bo žal, ker bo prišel — post festum!

Nov letalni rekord. Aviatik Friedrich je napravil nov rekord, ker je letel 5 ur 5 minut.

KITAJSKA PROTI RUSIJI.

Iz Peterburga se poroča, da se Kitajska pripravlja na vojno proti Rusiji, ki se začne v skrajni Mongoliji takoj prihodnje spomladi. S tem je v zvezi tudi proglašanje naglosodnega stanja v Kjuhuathengu. Luhenghingu se je baje v neki tajni seji izrekla graja, ker vodi nasproti Rusiji preslabotno politiko in ker so se na njegov nasvet odpoklicale čete, ki so bile poslane v Kobdo.

Književnost.

Tolajba dušam v vicah. Z rdečo obrezo 1 K 20 vin., z zlato obrezo 2 K, v šagrinu z zlato obrezo 2 K 60 vin. — Ta molitvenik z obširnimi premišljevanji v blagor našim ranjnim vsestransko najtopleje priporočamo. Njegove prednosti so poleg prekrasne vsebine priročna in lepa oblika ter izredno nizka cena. Dobiva se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Glasba.

Slovenska sveta maša na čast sv. Frančiška Serafinskega za meš. zbor zložil Franc Gerbič, založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Part. 1 K 80 v., glasovi po 20 vin.

To lepo mašo je g. skladatelj, kakor naslov pove, poklonil sv. Frančišku Serafinskemu, katerega naše ljudstvo kot ustanovitelja in zavetnika III. reda posebno goreče časti.

Skladba obsega vse glavne dele sv. maše in ne potrebuje torej nobenih vlog.

G. Gerbič se vedno ozira pri svojih skladbah na pevske razmere, zlasti pa deželi. Zato komponira priprosto, melodijozno in lahko. Melodije njegovih skladb prihajajo iz srca in gredo k srcu. Njegove pesmi lahko vsak zbor proizvaja z užitkom brez vsakih težkoč, ljudstvu pa v veselje. Priporočamo to lepo in vendar prav lahko mašo našega velezaslužnega glasbenika vsem cerkvenim zborom, večjim in manjšim, mestnim in po deželi prav toplo. — Dobiva in naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
8	9. zveč.	74-5	6-2	brezvetr.	megla	
9	7. zjut.	74-3	6-6	sl. jzah.	"	0-6
	2. pop.	74-3	4-6	brezvetr.	"	

Srednja včerašnja temp. 5-3°, norm. 0-7°.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 9. decembra 1912.

Pšenica za april 1913. 12-02
Rž za april 1913. 10-52
Oves za april 1913. 11-25
Koruza za maj 1913. 7-77
Koruza za julij 1913. 7-93

Stanovanje

(dve sobi, kuhinja, kopalnica, ožjen uradnik brez pritlikinami) išče otrok za konec decembra ali 1. januarja 1913. Najraje bolj izven mesta. Ponudbe s ceno se prosijo hitro na upravnistvo tega lista pod: »Stanovanje januar K D.« pod št. 3832. 3832

Razglas.

Pri podpisnem c. kr. oskrbnistvu dospe v prodajo za leto 1912/13

okoli 720 fm³ hrastovega vporabnega lesa

v izdelanem stanju na kraju Krakovo — hrastov gozd in

okoli 1020 fm³ bukovega vporabnega in 6150 fm³ bukovega lesa za kurivo

na kraju posekanja v Opatovi gori.

Rok za samo pismene ponudbe:

21. december 1912 opoldne.

Izvršilni razgasi, ponudbeni formularji in podrobna pojasnila se dobe brez plačno pri podpisnem oskrbnistvu, pri katerem se morajo vložiti tudi ponudbe.

C. kr. gozdno in domensko oskrbnistvo Kostanjevica, Dolenjsko.

**Mestno županstvo občine
Postojna** naznanja tužno vest,
da je njegov mnogoletni župan,
gospod

Gregor Pikel

danes ob 2. uri zjutraj, previden s
svetotajstvi, v 54. letu svoje sta-
rosti umrl.

Pogreb nepozabnega rajnega
bo v torek dne 10. grudna ob 2. uri
popoldne iz hiše žalosti na tu-
kajšnje pokopališče.

Velezaslužnemu ostani blag spomin!

POSTOJNA, dne 8. grudna 1912.

2821

Okrajni cestni odbor postojnski
javlja tužno vest, da je njegov mnogo-
zaslužni načelnik, gospod

Gregor Pikel

danes ob 2. uri zjutraj, previden s sveto-
tajstvi, v 54. letu svoje starosti umrl.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v
torek, dne 10. grudna ob 2. uri popoldne
iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Blag mu bodi spomin!

Postojna, dne 8. grudna 1912.

2823

Okrožni zdravstveni zastop postojnski
naznanja tužno vest, da je njegov član, go-
spod

GREGOR PIKEL

danes ob 2. uri zjutraj, previden s svetotaj-
stvi, v 54. letu svoje starosti umrl.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v torek
dne 10. grudna ob 2. uri popoldne iz hiše
žalosti na tukajšnje pokopališče.

Ostani mu blag spomin!

Postojna, dne 8. grudna 1912.

3824

Krajni šolski svet v Postojni
javlja tužno vest, da je njegov mnogo-
letni član, gospod

Gregor Pikel

danes ob 2. uri zjutraj, previden s
svetotajstvi, v 54. letu svoje starosti
umrl.

Pogreb nepozabnega rajnega bo
v torek dne 10. grudna ob 2. uri po-
poldne iz hiše žalosti na tukajšnje
pokopališče.

Blag mu bodi spomin!

Postojna, dne 8. grudna 1912.

3822